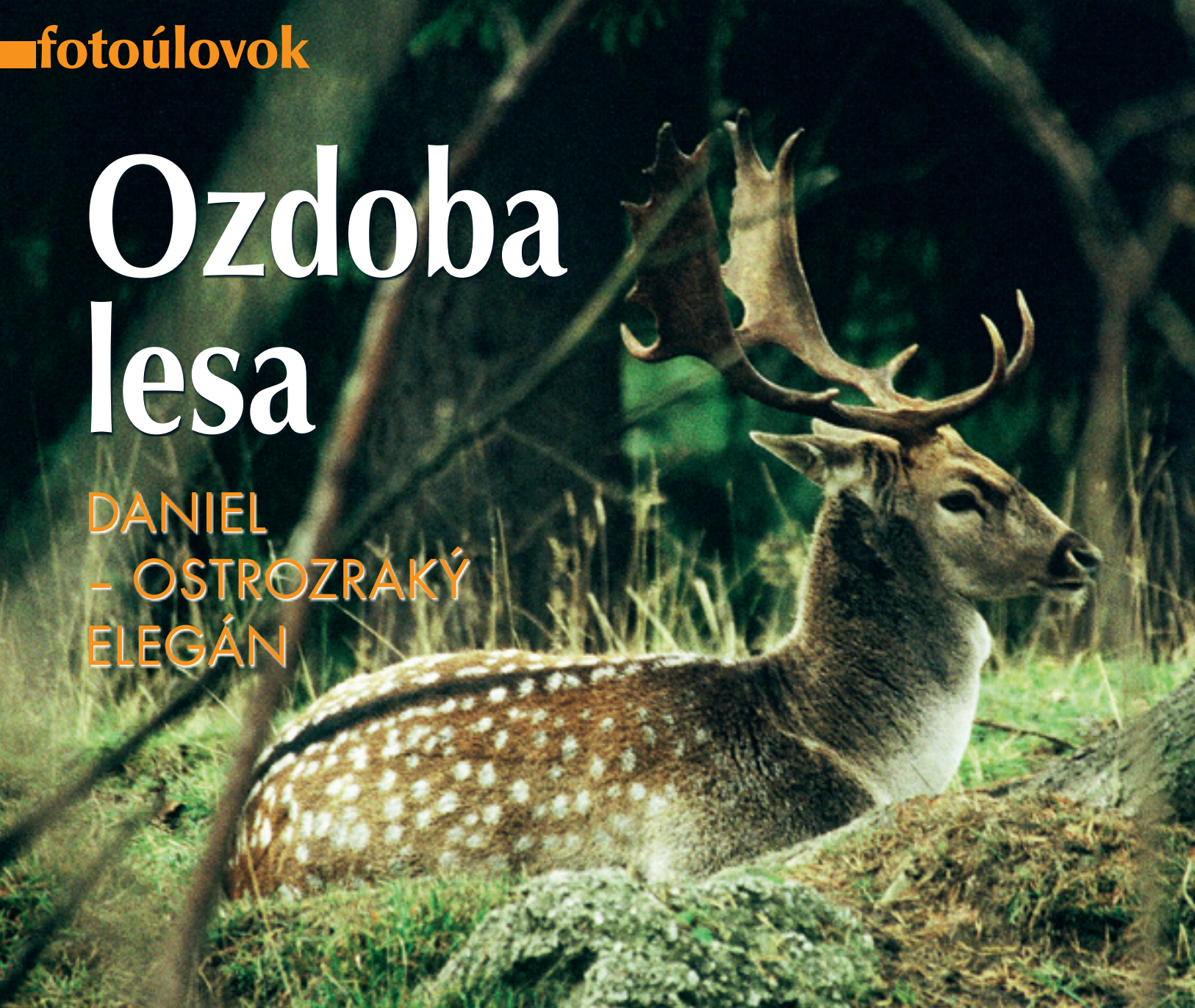

Ozdoba lesa

DANIEL
- OSTROZRAKÝ
ELEGÁN

Fosílné nálezy dokazujú, že daniel škvrnitý (*Dama dama*) bol v dávnej minulosti v strednej Európe i na území Karpatskej kotliny pôvodnou (autochtónnou) zverou.

Posledná doba ľadová vytlačila daniela z celej Európy. Až rímski legionári ho dopravili zo severnej Afriky do Nemecka a odtiaľ sa opäť rozšíril. Prvý písomný údaj o jeho existencii na Slovensku pochádza z roku 1526.

Daniel škvrnitý sa v našej prírode združuje do väčších alebo menších čried. Samce žijú oddelene od čried samíc s mláďatami. Čriedu danielic

vedie najskúsenejšia samica, v prípade samcov je to rôzne. Členovia čriedy sa môžu na seba spoľahnúť, lebo zvieru, ktoré prvé spozoruje nebezpečenstvo, ostatných okamžite varuje. Daniel skúma okolie zrakom, sluchom a čuchom. Má najlepší zrak zo všetkých jeleňovitých.

Daniel je oveľa menší ako jeleň – dospelý samec dosahuje hmotnosť len okolo 80kg. V spôsobe živo-

*Daniel skúma okolie zrakom, sluchom a čuchom.
Má najlepší zrak zo všetkých jeleňovitých.*

*Ruja prebieha neskôr
ako v prípade jeleňov,
až koncom októbra
a začiatkom novembra.*

ta sa mu však v mnohom podobá. Táto zver nemení tak často teritórium ako jelenia. Svoje územie v okruhu 5 km zvyčajne neopúšťa. Pasie sa i za bieleho dňa, čo bolo pre mňa pri fotografovaní veľkou výhodou. Daniele uprednostňujú zrakové vnemy. Nečakajú na zvetrenie, rozoznajú pohyb blížiaceho sa človeka a ihneď unikajú.

Zavše sa vyskytujú i jedince s bielym sfarbením.

ÚSPEŠNÉ POKUSY

Koncepcia pomohla

Koncom 19. storočia žila danielia zver na našom území v dvadsiatich deviatich lokalitách, najmä vo zverniciach a zámockých parkoch, ale aj vo voľnej prírode. Danielie populácie veľmi utrpeli po čiastočnej pozemkovej reforme v roku 1918. Stav danielov postupne klesali a v 50. rokoch minulého storočia sme vykazovali len okolo 500 jedincov. O rozšírenie chovu nebol dlhší čas záujem. Avšak neskoršie vypracovaná koncepcia poľovníctva zdôraznila, že danielia zver je v našich podmienkach perspektívna a jej chov si zaslúži väčšiu pozornosť. Koncom 60. rokov minulého storočia sa začali robiť pokusy o rozšírenie lokalít tejto zveri, ktoré boli úspešné.

Na tejto elegantnej a nádhornej zveri upúta nápadné poskakovanie – pohyb pri pomalom behu, keď sa odrážajú od zeme všetkými štyrmi nohami naraz. Zaujímavé je aj to, ako neustále pohybujú a plieskajú chvostíkom. Pri behu ho vztýčia. Ani jedno zviera u nás nemá takú premenlivú farbu, ktorá sa mení podľa ročného obdobia, ale i podľa veku. V máji strácajú sivú až čiernu srst' a začínajú sa prefarbovať na svetlohrdzavú s čiernym pruhom na chrbte a bielymi škvrkami po bokoch. Vtedy sa stanú skutočnou ozdobou lesa. Vyskytujú sa i jedince so žltočerveným, čiernym i bielym sfarbením bez bielych škvŕn. Bieleho daniela som zachytil aj na jednej z mojich snímok.

Očarujúce samčie danielie čriedy sa rozpadávajú už začiatkom jesene. Ruja prebieha neskôr ako v prípade jeleňov, až koncom októbra a začiatkom novembra. Na jej začiatku sa snaží každý dospelý samec prilákať k sebe skupinu danielic. Najviac síl venuje obrane územia, na ktorom sa pári. Svoju silu dáva najavo tak, že rozhrabáva zem raticami a parožími. Rujovisko si označuje aj močom a olamo-

Zimná srst' daniela je bez škvŕn, tmavo sivohnedá, hustejšia ako letná.

*Daniel v čase
vytĺkania
parožia.*

*Samčie čriedy
sa rozpadávajú
už začiatkom
jesene.*

*Vodcovskú pozíciu v čriede získavajú jedince
so silným a lopatovitým parožím.*

*Mláďa daniela
škvrnitého
niekoľko hodín
po narodení.*

Kým parožie dorastie do takejto krásy, trvá to celé roky.

Daniel s deformovaným ľavým parohom zastrašuje soka.

vaním vetvičiek, pričom pobehuje sem a tam a vydáva hlboké chrapľavé chrkanie. Vyjadruje ním hrozbu sokom, ale predovšetkým k sebe láka danielice.

Súboje rivalov nebývajú také prudké ako pri jeleňoch. Úpornejšie sú len pri väčšej populačnej hustote. Víťazstvo a vodcovskú pozíciu v číade získavajú jedince so silným a lopatovitým parožíom. Na rozdiel od jelenej zveri sú daniely často aktívne aj cez deň. Ich hlasový prejav je tichší a chrapľavejší. Počas ruje nevyhľadávajú bahníská, namiesto toho si vyhrabávajú plytké jamy.

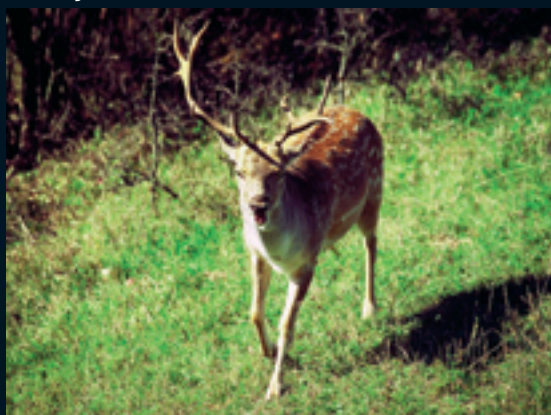
ODOLNÉ A NENÁROČNÉ

Kde ich stretnete

Na číadu danielov môžeme natrafiť azda na celom území Slovenska v južnejších častiach, zvyčajne v listnatých lesoch, ktoré sa striedajú s lúkami. Daniely sa vyhýbajú

hlbokým horám, vyhovujú im oblasti s poľnohospodárskymi pozemkami. Dobro sa znášajú s jeleňou, srnčou a mufloniou zverou. Na potravu nie sú náročné, aj keď spotrebujú omnoho

viac ako jelenia zver. Sú najodolnejšie zo všetkých druhov raticovej zveri a choroby ich trápia len zriedkavo. Ich prítomnosť najčastejšie prezrádza trus, ktorý je menší ako jelení.

Početnosť populácie na Slovensku pomaly narastá najmä zásluhou zazverovania. V súčasnosti u nás voľne žije okolo šesťtisíc jedincov daniely zveri. Najviac im škodí znečistené životné prostredie. Človek – v minulosti ich záchranca, môže svojím bezohľadným prístupom k prírode spôsobiť, že sa napokon stane ich záhubou. Je našou povinnosťou postarať sa o zachovanie a skvalitnenie daniely populácie. Veď v obnovovaní prírody je nielen sila, ale aj nádej človeka.

Text a fotografie: Jozef Ferenc

Číadu samíc vedie najskúsenejšia danielica.

